

USPOSABLJANJE POŽARNIH STROKOVNJAKOV, PROJEKT SKILLED FE

Avtorji:

prof. dr. Tomaž Hozjan, univ. dipl. inž. grad., UL FGG
tomaz.hozjan@fgg.uni-lj.si

Mateja Gris, dipl. var. inž., SZPV
mateja@szpv.si

asist. dr. Anita Ogrin, univ. dipl. inž. grad., UL FGG
anita.ogrin@fgg.uni-lj.si

Vse pogosteje smo priče velikim požarom v objektih. Evropsko strokovno javnost je v zadnjih letih najbolj pretresel katastrofalni požar stanovanjske stolpnice Grenfell Tower v Londonu poleti 2017. Fasada te energetske sanirane stavbe je omogočila bliskovito širjenje požara, ki se je začel v stanovanju v 4. nadstropju. Ker so bile evakuacijske poti neprehodne, reševanje pa onemogočeno, je umrlo 72 ljudi. Podobni požari se dogajajo tudi drugod po svetu, vendar k sreči večinoma z manj žrtvami. Londonski požar je tu izpostavljen zaradi vpliva, ki ga ima na strokovno in znanstveno javnost v Evropi in širše. Ponekod že zaostrejuje požarnovarnostne predpise, hkrati pa se več denarja vlaga v raziskave z namenom izboljšanja požarne varnosti objektov in razumevanja problema kot takega.

V Sloveniji je najbolj svež spomin na požar Metalke v Vižmarjih novembra 2021. Zagotovo najbolj odmeven pa je bil požar Kemisa na Vrhniki maja 2017. Zaradi stebra črnega dima na obrobju prestolnice se morda še kdo spomni tudi požara skladišča Mercator v Zalogu maja 2015. In vendar našti požari v Sloveniji niso prinesli sprememb v požarnovarnostni zakonodaji. Le v Tehnični smernici TSG 1-001: 2019 Požarna varnost v stavbah, ki se skladno s Pravilnikom o požarni varnosti v stavbah uporablja pri projektiranju večine stavb, je nekaj požarnovarnostnih ukrepov opredeljenih natančneje.

Poglobljene študije požarov stavb v zadnjih letih potrjujejo temeljno resnico, da je za nezgodo potreben splet okoliščin. Pri omejevanju možnosti za nezgodni dogodek, v tem primeru za požar, se ne moremo osredotočiti le na gradbene požarnovarnostne ukrepe, ampak tudi na organizacijske ukrepe, predvsem pa upoštevati dejstvo, da se raba stavb in z njo požarno tveganje v življenjski dobi stavbe spreminjata. Nujno je povezovanje znanj in izkušenj različnih vrst strokovnjakov,

ki sodelujejo pri načrtovanju, gradnji in rabi stavb s sprejemljivim nivojem požarne varnosti. Prenos znanj in izkušenj na področju požarne varnosti v stavbah se v Sloveniji dogaja predvsem na fakultetah ter strokovnih in stanovskih organizacijah, kot so pri nas Slovensko združenje za požarno varstvo (SZPV), Inženirska zbornica Slovenije (IZS) ipd. Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (UL FGG) in pri Slovenskem združenju za požarno varstvo smo se odločili, da s pomočjo sredstev programa ERASMUS+ vzpostavimo platformo za prenos znanj in izkušenj med različnimi strokovnimi nivoji, med prakso in teorijo. S partnerji iz Hrvaške in Češke smo v letu 2020 kandidirali na razpisu slovenske agencije CMEPIUS, ki skrbi za del programov ERASMUS+, in v močni konkurenci uspeli pridobiti sredstva za projekt z naslovom Usposabljanje požarnih strokovnjakov. Angleški naslov projekta je Skilled to be a Fire Expert, akronim pa SkilledFireExpert oziroma SkilledFE. Logotip skupaj z logotipom financerja prikazujemo na sliki 1.

Erasmus+

SKILLED TO BE A FIRE EXPERT

Slika 1. V logotipu projekta v obliki plamena vžigalice je sova, simbol modrosti.

Strokovnjak požarnega varstva je zelo širok pojem, usposabljanje tovrstnih strokovnjakov pa zelo široko področje. Poleg osnovnega znanja s področja požarnega varstva je potrebno stalno spoznavanje novih požarnih tveganj in ukrepov za preprečevanje njihovih negativnih posledic. To je tudi eden izmed glavnih ciljev evropskega projekta SkilledFE. V okviru tega projekta želimo skupaj s partnerji prenesti nova spoznanja s področja požarne varnosti strokovnjakom požarnega varstva in tudi ostalim zainteresiranim skupinam. Delo pri projektu smo začeli 1. oktobra 2020, končali pa ga bomo predvi-

doma 31. oktobra 2022. Poleg vodilne partnerice Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (UL FGG) in Slovenskega združenja za požarno varstvo (SZPV) pri projektu sodelujeta po dva češka in hrvaška partnerja: Tehniška univerza Ostrava (VSB), češko požarno združenje Majaczech, gradbena fakulteta Univerze v Zagrebu (UZ GF) in hrvaško projektantsko podjetje Inspekting, d. o. o. V nadaljevanju na kratko predstavimo namen projekta, pričakovane rezultate in opravljeno delo od začetka projekta oktobra 2020.

VSEBINA, PRIČAKOVANI REZULTATI IN DINAMIKA PROJEKTA

V projektu SkilledFE pripravljamo spletno platformo za hitrejši prenos ustrezno prečiščenih podatkov oziroma pretok informacij o novih spoznanjih in izzivih na področju požarnega varstva med teorijo in prakso ter različnimi strokovnimi nivoji v različnih fazah načrtovanja, gradnje in rabe stavb. Platformo bomo upravljali partnerji projekta, uporabljali pa jo bodo lahko vsi, ki si želijo osnovnih znanj, predvsem pa svežih informacij s področja raziskav, razvoja proizvodov in storitev, novih požarnih tveganj, novih pristopov h gašenju ipd. Strokovne vsebine s področja požarne varnosti stavb smo razdelili na osem področij oziroma modulov in določili partnerje, odgovorne za pripravo posameznih vsebin (glej preglednico 1). Spletna platforma bo po koncu projekta dostopna na naslovu <http://www.skilledfe.eu/>, kjer so trenutno predstavljeni glavni cilji projekta in tekoče informacije o poteku in aktivnostih projekta.

Modul	Vodja modula	Sodelujoči partnerji
Ocena tveganja	UL FGG	VSB, Majaczech, UZ GF
Preprečevanje širjenja požara po fasadi in na sosednje stavbe	SZPV	Inspekting, Majaczech, UZ GF
Požarna odpornost konstrukcij in preprečevanje širjenja požara po stavbi	UL FGG	UZ GF, SZPV
Evakuacija	UZ GF	UL FGG, SZPV, Majaczech
Sistemi javljanje požara in alarmiranja	VSB	SZPV, UZ GF
Kontrola dima	Inspekting	UZ GK, VSB, UL FGG
Sistemi za avtomatsko gašenje požara	VSB	SZPV, UL ZG
Ukrepi za učinkovito intervencijo gasilcev	Majaczech	VSB, SZPV

Preglednica 1. Razdelitev strokovne vsebine na module in razporeditev dela med partnerji.

Vsebine modulov bomo v marcu in aprilu predstavili ožji strokovni javnosti, zbrali odzive ter predloge za izboljšave.

Poletni meseci letošnjega leta pa bodo namenjeni za dopolnitev modulov glede na predloge, pripravo dodatnih orodij in končno vzpostavitev spletne platforme, kjer bodo rezultati projekta dostopni požarnim strokovnjakom in tudi širši strokovni javnosti. Spletna platforma bo dostopna na spletni strani projekta <http://www.skilledfe.eu/>, ki skladno s potekom projekta in časovnim planom trenutno vsebuje osnovne informacije o projektu in partnerjih ter kratke pozetke aktivnosti pri projektu in povzetke strokovnih vsebin, podanih v preglednici 1. V naslednjih mesecih se bo spletna stran skladno s potekom dela pri projektu dopolnjevala in izboljševala.

Poleg modulov pripravljamo tudi navodila za poučevanje odraslih strokovnjakov s področja požarnega varstva, saj gre pogosto za izmenjavo znanj in ne klasično poučevanje, pri katerem ima predavatelj praviloma več specifičnega znanja od poslušalcev, nima pa posebnih veščin s področja prenosa znanja oziroma poučevanja, kar naj bi tovrstna navodila pripomogla izboljšati.

Zaradi pandemije covid-19 večina sestankov poteka preko spleta, kar vpliva na kvaliteto sodelovanja med partnerji in tudi dinamiko projekta. Do sedaj se nam je uspelo za isto mizo vnesti le enkrat – septembra 2021 v dvorcu v vasi Bílé Poličany v regiji Hradec Králové, kjer imata sedež češko požarno združenje Majaczech (slika 1) in ena od dveh čeških gasilskih šol za prostovoljne gasilce. Na tem sestanku smo se tudi dogovorili za končni logotip projekta (slika 2). Predstavitev rezultatov projekta – končne verzije platforme in orodij – načrtujemo v septembru 2022. Upamo, da bo zadnji sestanek partnerjev izveden v živo, in to v času mednarodnega kongresno-sejemskega dogodka Varnost in preventiva 2022, ki bo potekal 13. in 14. oktobra 2022 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Slika 2. Gostiteljica Kamila Kempna (VSB) in Jan Smolka (Majaczech) (na sliki ob zaslonu) sta poskrbela za odlično organizacijo sestanka.

DOLGOROČNE KORISTI PROJEKTA

Pri projektih ERASMUS+ med rezultate dela spadata tudi medsebojno spoznavanje in izmenjava izkušenj med partnerji v mednarodnem okolju, v zaključku projektov pa prenos znanja, izkušenj in poznanstev v domače okolje. V času sestankov gostitelj običajno organizira druženje z lokalnimi organizacijami, predavanja, ogleda ipd. z vsebinami, ki so povezane z vsebinami projekta. Na sestanku na Češkem smo si tako na primer ogledali njihovo gasilsko šolo (slika 3).

Slika 3. Med ogledom gasilske šole v Bílé Poličany smo preizkusili, kako težka je oprema, ki jo gasilci nosijo pri intervenciji.

V Sloveniji smo pri pripravi in izvajanju projekta okrepili sodelovanje strokovnjakov, ki se ukvarjajo s požarnim varstvom pri UL FGG in SZPV, med drugim se nadejamo tudi tesnejšega dolgoročnega sodelovanja z Inženirsko zbornico Slovenije, Zbornico za arhitekturo in prostor, drugimi stanovskimi in visokošolskimi organizacijami, ki se vsaj delno ukvarjajo s podajanjem vsebin s področja varstva pred požarom.

Za doseg boljših rezultatov projekta in dolgoročnih ciljev projekta vabimo vse strokovnjake, ki želite sodelovati kot zunanji ocenjevalci vsebin posameznih modulov, da se oglasite pri vodji projekta dr. Tomažu Hozjanu na UL FGG. S svojim znanjem in konstruktivnimi pripombami boste lahko pripomogli, da se vsebine z različnih področij požarne varnosti izboljšajo in s tem prenesejo boljše vsebine in informacije do požarnih strokovnjakov in vseh, ki so tako ali drugače vpleteni v požarno varnost stavb.

Vse zainteresirane pa vabimo, da se udeležite javnih multiplikativnih dogodkov, kjer bodo predstavljeni rezultati dosedanjega dela in podrobnejše vsebine strokovnih modulov. Prvi tak dogodek bo 29. marca 2022 na zagrebški gradbeni fakulteti, drugi, na katerega ste še posebej lepo vabljeni, pa bo 22. aprila 2022, predvidoma na ljubljanski gradbeni fakulteti. Udeležba na dogodku bo brezplačna, zaradi lažje organizacije pa so prijave obvezne. Prijavni obrazec je dostopen na spletni strani www.szpv.si. Več o projektu in poteku dela pri projektu ter novicah in dogodkih dobite na spletni strani projekta <http://www.skilledffe.eu/> ali z nami navežite stik po elektronski pošti.